

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΥΜΝΟΣ ΡΗΓΑ ΤΟΥ ΦΕΡΡΑΙΟΥ*

Ὑπ' ἀρ. 414 τοῦ τμήματος Γ' ἐξετέθη ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν μνημείων τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τεύχος ἐντυπον ἐκ σελίδων 12 σχήματος μικροῦ 8ου τοῦ ὁποίου ἐλλείπει ἡ προμετωπίς, ἔχει δὲ ἐπὶ κεφαλῆς μὲν τὴν ἐπιγραφὴν α" Ὑμνος πατριωτικὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλης τῆς Γραικίας πρὸς ξαναπόκτησιν τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας, ἐν τέλει δὲ ὑπάρχει κενὴ σελὶς ἄνευ σημειώσεως ἀριθμῶν φέροντα ἐν μέσῳ δύο παρενθέσεων α' Ἀπὸ τὴν τοῦ γένους τυπογραφίαν ἐν Κερκύρᾳ. Ὁ ὕμνος οὗτος εἶναι ἀναμφιλέκτως τοῦ πρωτομάρτυρος Ρήγα τοῦ Φερραίου περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Περραιῖος ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ρήγᾳ σελ. 21-22 (ἐκδόσις Ἀθηνῶν 1860) ἀναφέρων στροφάς τινάς, αἱ ἐκ μνήμης ἐνεθυμεῖτο. Ὁ ὕμνος ἐτυπώθη ἐν Κερκύρᾳ εἰναι δὲ τὸ μόνον περισωζόμενον ἀντίτυπον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ πατρὸς μου. Τὸν χρόνον τῆς ἐκτυπώσεως ἐξάγομεν ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐν Κερκύρᾳ τυπογραφείου. Τὸ τυπογραφεῖν τοῦτο¹ ἰδρυθὲν περὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1798, ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων, μετωνομάσθη τῷ 1801 μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἑπτανήσου πολιτείας *Τυπογραφία τοῦ γένους καὶ διευθυντῆς αὐτῆς* ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 1809 ὅτε μετωνομάσθη ὑπὸ τῶν Γάλλων αὐτοκρατορικῇ, ὁ Διονύσιος Σακυντόπουλος¹. Εἰς τοῦτο λοιπὸν τὸ διάστημα θὰ ἐξετυπώθη ἐν Κερκύρᾳ ὁ ὕμνος οὗτος, ὅστις εἶναι τόσῳ σπάνιος, διότι κατ' ἐμὴν εἰκασίαν θὰ κατεσχέθη ἐν Κερκύρᾳ ἐξοφανισθέντων τῶν ἀντιτύπων, ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ ὕφους κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐκδίδω δὲ σήμερον τὸν ὕμνον ταῦτον τοῦ μεγάλου πατριώτου φρονῶν ὅτι ἐκτελῶ καθήκον ἱερόν.

Μιχ. Π. Λάμπρος

ΥΜΝΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ

Τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅλης τῆς Γραικίας

πρὸς ξαναπόκτησιν τῆς αὐτῶν Ἑλευθερίας

Ὅλα τὰ Ἕθνη πολέμοῦν,
Καὶ στοὺς τυράννους τοὺς ὀρμῶν,
Ἐκδίχῃσιν γυρεύουν,
Καὶ τοὺς ἐξολοθρεύουν,

Καὶ τρέχουν γιὰ τὴν δόξαν,
Με χαρὰ στὴ φωτιά.
Κ' ἐκεῖνα ποῦ ἀποκοτοῦν,
Ὅ,τι κι' ἂν θέλουν ἀποκοτοῦν.

* Ἀνεκοινώθη ἐν τῷ Φιλολογικῷ καὶ Ἀρχαιολογικῷ τμήματι.

¹ Ὅρα ἐν Χρυσολογίᾳ τόμ. Δ'. σ. 597 ἱστορικὴν πραγματείαν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς τυπογραφίας ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦ 1821 ὑπὸ Π. Λάμπρου.

Διέτε τὴν Ἰταλίαν,
 Πῶς πῆρ' ἐλευθερίαν,
 Κεῖ τρέχει γιὰ τὴν δόξαν,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 *Εἴ τι κ' ἡμεῖς, ὦ ἀδελφοί,
 Νὰ συγκωθοῦμεν μὲ ὁρμή,
 *Εκδίκησιν ζητοῦντες,
 Τυράννους ἀπωλοῦντες,
 Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν,
 Μὲ χαρὰ, μπρὲ παιδιὰ.
 *Ὡς πότ' ἡμεῖς ὑπομονή,
 Καὶ νὰ μὴ βγάνωμεν φωνή;
 Σὰ ν' ἄμαστε δευμένοι,
 Ζοῦμεν τυραννισμένοι,
 Καὶ καταφρονημένοι,
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιὰ.
 *Ὅλα τὰ *Εθνη τὸ θωροῦν,
 Κεῖ πάλ' εὐθύς τὸ ἀπορροῦν,
 Πῶς τέτοια παλικάρια,
 Ποῦναι σὰν τὰ λιοντάρια,
 Νὰ ζοῦν στὴν τυραννίαν
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιὰ.
 Λοιπὸν τεινάζετε γιὰ μιὰ,
 Τὴν τυραννίαν, καὶ σκληρίαν,
 Παράδειγμα μᾶς εἶναι,
 Τῶν προπατόρων μνημῆκι,
 Καθὼς ἐκεῖνοι ζοῦσαν
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιὰ.
 *Ἄν περπατῆς μέσ' στὰ βουνά,
 Κ' ἔχεις συντρόφους τὰ κλαδιά,
 Κνεῖς δὲν σὲ στιμάρει,
 Πῶς ν' ἄτσι παλικάρι
 *Ἀλλ' εὖγχε, καὶ πολέμει,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Τώρα καιρὸς εἶναι καλὸς,
 Γιὰ νὰ φανῇ ὁ δυνατὸς
 Τυράννους νὰ σκοτώσῃ,
 Καὶ Χριστιανοὺς νὰ σώσῃ
 Λοιπὸν ἄς κινηθῶμεν,
 Μὲ χαρὰ στὴν Τουρκιά.
 *Ὡς πότε ἄνδρες ξακουστοί
 Νὰ ἦσθε πάντα σφαλιστοί;
 Σ' ἐρήμους, καὶ στὰ δάση,
 Κανεῖς δὲν σὰς τρομάσσει
 Εὖγῃτε, καὶ χυθῇτε,
 Στὴν Τουρκιά, μπρὲ παιδιὰ.

Τώρα καιρὸς γιὰ νὰ φανῇ,
 *Ὁ καθεὶς εἰς ὅπου φρονεῖ,
 Πῶς εἶναι παλικάρι,
 Τοὺς Τούρκους ἄς τροκάρῃ,
 *Ἀς σφάξῃ τοὺς τυράννους,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Γὰ παλικάρια τὰ καλὰ
 Ποτὲ δὲν στέκουν σφαλιστὰ,
 *Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνδρείαν,
 Τεινάζουν τυραννίαν,
 Καὶ ζοῦν μ' ἐλευθερίαν,
 Στὸ Δουινά, μπρὲ παιδιὰ.
 *Ἴδου καιρὸς νὰ δοξαθῇς,
 Ψυχὴν καὶ σῶμα νὰ σωθῇς,
 Τ' ἀδέλφια σου νὰ γλύσῃς,
 Τυράννους νὰ τζακίσῃς,
 Κ' ἐλεύθεροι νὰ ζῶμεν,
 Στὸ Δουινά, μπρὲ παιδιὰ.
 *Ὅποιος λοιπὸν εἶναι καλὸς,
 Κεῖ ὁρθόδοξος χριστιανὸς,
 Μὲ τ' ἄρματα στὸ χέρι,
 *Ἀς δράμῃ σὰ ξευτέρι,
 Τὸ Γένος του νὰ σώσῃ,
 Μὲ χαρὰ, μπρὲ παιδιὰ.
 Σταυρὸς, ἡ πίστις, καὶ καρδιά,
 Δουφένια, καὶ καλὰ σπαθιά,
 Γαρρμίζουν τυραννίαν,
 Τιμοῦν ἐλευθερίαν,
 *Ὅπ' ἔδωκεν ὁ Πλάστης,
 Στὸ Δουινά, μπρὲ παιδιὰ.
 Αὐτοὺς ποῦ βλέπετ' ἀντικρὺ,
 *Εἶναι Κονιάριδες χοντροί,
 Κ' ἐσεῖς μπρὲ παλικάρια
 Εἴστε σὰν τὰ λιοντάρια,
 Κτυπᾶτε τοὺς Τυράννους,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Ντουαντούρικα πλατὰ φεραῖν,
 Χωρὶς πελάρι δὲν μποροῦν,
 Μία ὥρα δὲν προσμένουν,
 Χωρὶς καφρὲ πεθένουν
 Λοιπὸν τί τοὺς φοβεῖσθε;
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιὰ.
 *Ἡ προκοπή τους εἶν' αὐτή,
 Καθὼς ξυπνήσουν τὸ ταχύ
 *Ἀνάτουου, καὶ ντέρκ,
 *Ὡ τὴν κακὴ τους μέρχ'

Ὡς πότε τοὺς βαστάτε ;
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά,
 Ἀρβυνητιά, καὶ ἡ Τουρκιά,
 Χάνει καὶ νοῦν καὶ μυελά,
 Ὅταν θὰ συκωθῆτε,
 Κι' ἀπάνωτους χυθῆτε,
 Τρέμουν κι' ἀνατρυχιάζουν·
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Καπιτανέοι ἀδελφοί,
 Ἡρώες ἄνδρες θρυμαστοί,
 Καιρὸς εἶν' πολεμεῖτε,
 Τυράννους μὴν ἀφῆτε,
 Τ' ἀδέλφια μας νὰ γλύτουν·
 Στὴ φωτιά μπρὲ παιδιά.
 Νὰ λάμψη πάλιν λευθεριά,
 Ὡς ἦτον τότε μία φορά·
 Κ' ἐσῆς χρυσὰς κολόνας,
 Σὰς κάμουν εἰς αἰῶνας,
 Νὰ ἦτε διὰ μνήμην·
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Ὅσ' ἄστρα ἔχ' ὁ Οὐρανός,
 Κι' ὅσαις φωτιαῖς ὁ κεραυνός·
 Τόσαις φοραῖς ὁμοίως,
 Ὁ Μπότζαρης ἀνδρείως
 Ἐνίκησε με δόξαν,
 Τὴν Τουρκιά, μπρὲ παιδιά.
 Μπουκουβιλέοι ξακουτοί,
 Ὅπουνοι σὰν τὸν Ἡρακλῆ
 Τυράννους Ὀθωμάνους,
 Τοὺς ἔχουν σὰ γαιδάρους,
 Σὰν τίγρεις γιουρουδίζουν,
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Ὁ Δράκος εἶναι τρομερός,
 Κι' ὁ Καράϊσκος πολυμήρδς,
 Ὅρμουν εἰς τὴν Τουρκίαν,
 Χωρὶς κάμμιὰ δειλίαν·
 Σκοτώνουν τοὺς τυράννους,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Χρηστάκης τώρα εἶν' καλός,
 Καὶ ὁ Μπλαχάβας δυνατός·
 Ἄν βγάλουν τὰ σπαθιά τους
 Ἄλλοι πὸ τὴν Τορκιά τους,
 Ζητοῦντες λευθερίαν,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Ὁ Λάζος, καὶ ὁ Κομπολῆς,
 Μπατδέκης, καὶ ὁ Κωστάντης,

Ταπάκης, καὶ Γκιθῶνας,
 Νὰ ζοῦν εἰς τοὺς αἰῶνας·
 Εἶν' ἄνδρες ξακουσμένοι
 Στὸ Δουνιά, μπρὲ παιδιά.
 Σταθῆς, Στερνάρης, κι' ὁ Παππούς,
 Κι' ὁ Κούντογιάννης ποῦ ἀκοῦς,
 Ὡς ταῦτ' αὐτοὶ μουγκρίζουν,
 Τυράννους φοβερίζουν,
 Πατοῦν τὴν τυρκινίαν,
 Μὲ χαρὰ, μπρὲ παιδιά.
 Ὁ Βαρνακιότης εἶν' φρικτός,
 Καὶ ὁ Μιχάλης φοβερός,
 Τζιανάκας καὶ Νικόλας,
 Ν' ἄχουν χρυσοὺς αἰῶνας,
 Ποτέ τους δὲν φοβοῦνται,
 Τὴν Τουρκιά, μπρὲ παιδιά.
 Τζαχίλας, Ψῆρας, κι' ὁ Κονιός,
 Δημόκας, καὶ ὁ Κιτζαρὸς,
 Ὁ Μάνδαλος, καὶ Φώτης,
 Τυράννων εἶν' διώκτης.
 Αὐτοὶ πάντα νικοῦνε,
 Μὲ χαρὰ τὴν Τουρκιά.
 Νικολακέοι τρομεροί,
 Καὶ ὁ Καγκιούζης πολεμεῖ·
 Διέτε τὸν Ζαχαρίχ,
 Πῶς τρώγει τὴν Τουρκία,
 Τὸ Γένος γιὰ νὰ σώσουν,
 Μὲ χαρὰ μπρὲ παιδιά.
 Ὁ Χρυσαντάκης, κι' ὁ Γιαννῆς,
 Τζοβάρης, καὶ ὁ Τζιαμπαλῆς·
 Διὲς τὸν Κολοκοτρώνη,
 Πόσους ἐχθροὺς σκοτώνει,
 Καὶ τρέχουν σὰ θηρία,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Κι' ἄλλοι ἀμέτρητοι πολλοί,
 Καπιτανέοι τρομεροί,
 Ποῦ τρέχουν σὰ θηρία,
 Ξεσχίζουν τυρκινία,
 Καὶ θέλουν λευθερίαν·
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Αὐτοὶ τυράννους δὲν ψηφούν,
 Κ' ἐλεύθεροι στὸν κόσμον ζοῦν·
 Πλούτος, ζωὴ, τιμήτους,
 Εἶν' μόνον τὸ σπαθί τους·
 Καὶ τρέχουν γιὰ τὴν δόξαν,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.

Ἄλ' ἔκινδρε τώρα νὰ βγῆς,
 Ἀπὸ τὸν τάφρον, καὶ νὰ ἰδῇς,
 Τῶν Μακεδόνων πάλιν
 Ἀνδρείαν τὴν μεγάλην,
 Πῶς τοὺς ἐχθροὺς νικῶνε,
 Μὲ χαρὰ στὴ φωτιά.
 Ὁ Λεωνίδα; ποῦ νὰ ζῇ,
 Μὲ τοὺς τρακόσιους τοῦ μαζοῦ,
 Νὰ ἰδῇ τὸν Σπαρτιάτη,
 Πῶς ῥίχνεται σὰν ἄτη
 Τρώγει, πιτεῖ, ξεσχίζει
 Τὴν Τουρκιά, μπρὲ παιδιά.
 Αὐτοὺς κ' ἡμεῖς τοὺς θαυμαστοὺς,
 Ἡρώας καὶ ἄλλους ἐκλεκτοὺς,
 Ἄς μιμηθῶμεν τώρα,
 Μὴ χάνωμεν τὴν ὥρα,
 Ὅτ' εἶναι πρόγονοί μας
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Αὐτοὶ ἐξοῦσαν στὸ Δουνιά,
 Μισοῦντες τὴν κακὴ σκλαδιά·
 Γιὰ τὴν ἐλευθερίαν,
 Πηδοῦσαν στὴν φωτίαν·
 Λοιπὸν τί καρτεροῦμεν;
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Ἀπόφασις, καὶ ἡ ὁρμή,
 Ἀνδρεία, καὶ ἡ συμβουλὴ,
 Τυράννους δίδουν δρόμον,
 Μαζοῦ καὶ μέγαν δρόμον·
 Λοιπὸν ἀγριωθῆτε,
 Μὲ χαρὰ στὴν Τουρκιά.

Ἀρπάξατε τώρα σπαθιά,
 Καὶ πρέξατε σὰν τὰ θεριά·
 Χυθῆτε στὴν Γουρκίαν,
 Βγάλτε τὴν τυραννίαν,
 Καὶ δότε λευθερίαν,
 Μὲ χαρὰ, μπρὲ παιδιά.
 Λόγχοι, βουνά, καὶ λαγκαδιὰ,
 Ἄς στράψουνε ἀπὸ φωτιάς·
 Φωνάξ, φόβους, καὶ τρόμους,
 Γεμίσατε τοὺς δρόμους·
 Νὰ διώξτε τοὺς Τυράννους,
 Μὲ χαρὰ, μπρὲ παιδιά.
 Νὰ λάμψη πάλιν ὁ Στρκρὸς,
 Ἄς ἔρχεσθαι τώρα διπρὸς,
 Νὰ ἰδῶσι τὰ ἔσπρα.
 Τοὺς πόρρους, καὶ τὰ κάστρα,
 Νὰ πέτρουν τῶν τυράννων,
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Τὰ Ἑθνη ποῦ δὲν μᾶς ψηροῦν,
 Πατρίδα, Γένος ἐνειδοῦν·
 Ἄς ἰδῶσιν ἀνδρείαν,
 Κεῖ ἔς λάβωσι δειλίαν,
 Νὰ πέτρουν, νὰ σπαρχίζουν,
 Στὴ φωτιά, μπρὲ παιδιά.
 Ν' ἀρχήσουν τώρα νὰ λαλεῦν,
 Μὲ θόρυβον νὰ κελαδοῦν,
 Ἡ Μούσας τὴν ἀνδρείαν μας,
 Τώρα στὴν λευθερίαν μας,
 Πῶς πρέχουμεν μὲ πόθον,
 Καὶ χαρὰ στὴ φωτιά.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΚΡΗΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

(ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Ι. Ζωγραφάκη.)

ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

(Γούδου).

Πτόνε ἕνας ἄρχοντας εἰς τὴν Πόλιν, καὶ εἶχε ἕνα νεγρό. Ἐπόθηνε καὶ ἄφηνεν τοῦ πενήντα χιλιάδες γρόσσα. Λοιπὸν τοῦ εἶπε: Παιδί μου, ποτέ σου μὲ μεσημεριάδες νὰ μὴ συνκνηστρέψῃς. Λοιπὸν αὐτὸς ὅταν ἐπέθηνεν ὁ πατέρας του, ἔσμιξε μὲ φίλους καὶ μὲ μεσημεριάδες καὶ ἔφαε τὰ γρόσσα του, τῇ πενήντα χιλιάδες. Τέλος πάντων ἐπούλησε καὶ τὰ σπίτια του